

MODERN TRENDS IN TEACHING METHODS OF LANGUAGES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-348-4-53>

APPROACHES AND PRINCIPLES OF FORMATION OF STUDENTS' INTERCULTURAL COMPETENCE WHILE STUDYING ENGLISH LANGUAGE

ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Harlytska T. S. **Гарлицька Т. С.**

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the English
Language Department with Teaching
Methods*

*Kyryvi Rih State Pedagogical University
Kyryvi Rih, Dnipropetrovsk region, Ukraine*

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови з
методикою викладання
Криворізький державний педагогічний
університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська
область, Україна*

У сучасному суспільстві, яке динамічно розвивається, знання іноземних мов стало гострою необхідністю в багатьох царинах професійної діяльності індивідів. Завдяки глобалізації міжнародних контактів, інтегруванню України у світове співтовариство зростає важливість навчання іноземної мови як засобу міжкультурного та міжособистісного спілкування.

Особливо нагальною є потреба в оновленні змісту та підходів до фахової підготовки майбутніх учителів англійської мови у ЗВО України, а також розроблення лінгводидактичних засад, спрямованих на формування міжкультурної компетентності студентів. Основним критерієм освітніх трансформацій повинно бути орієнтування на європейський досвід з урахуванням ментальних та історичних українських реалій.

Новітні підходи та принципи в навчанні іноземних мов є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців (О. Бігич, М. Кушніров, Д. Марєєв, С. Ніколаєва, Р. Нан, Д. Річардс, І. Саріка, М. Сельсе-Марсія, Т. Цепко). Більшість мовознавців наголошують на важливості крос-культурної лінгводидактики в освітньому просторі

XXI ст. (З. Бакум, І. Дирда, В. Дороз, Ф. Кайалар, С. Костюк). Така позиція є цілком виправданою, оскільки міжкультурний та освітній обмін, підписання міжнародних угод, міжкультурне спілкування загалом актуалізують крос-культурність в освіті.

Основною метою навчання англійської мови студентів-філологів є формування міжкультурної комунікативної компетентності. Для досягнення цієї мети в сучасній методиці навчання іноземних мов відбувається перманентний пошук шляхів формування знань, умінь та навичок суб'єктів навчання. Задля якісного засвоєння іноземної мови необхідно вибрати оптимальні підходи до навчання.

Так, у лінгводидактиці виокремлюють такі підходи до навчання іноземної мови: когнітивний; комунікативний; компетентнісний; інноваційний; інтуїтивно-свідомий; прагматичний; лексичний; структурний; культурологічний [1; 3; 6; 8].

Серед підходів, які сприяють формуванню міжкультурної компетентності студентів-філологів, найважливішими є комунікативний, компетентнісний, культурологічний та інноваційний.

Сьогодні також існує багато інших підходів до навчання іноземної мови, які вносять зміни у зміст та форми традиційної системи освіти, створюють інтерактивне навчальне середовище. Серед них виокремлюють такі підходи: проблемно-орієнтований, міждисциплінарний, колаборативний, ситуативний, множинного інтелекту, навчання з перервами та «навчання на місці» [3; 7; 8].

Проблемно-орієнтований підхід базується на студентоцентрованому навчанні. Стратегія вирішення проблеми змушує студентів докласти зусиль, щоб знайти шляхи розв'язання поставленої задачі та навчитися несвідомо розмовляти іноземною мовою. Такі мовленнєві навички стануть студентам у нагоді під час міжкультурного спілкування.

Досить продуктивним сьогодні є впровадження колаборативного підходу, який визначають як спільну організацію навчання, за якої студенти з різними здібностями та інтересами співпрацюють у малих групах задля завершення проєкту чи вирішення проблеми [3, с. 181].

Не менш ефективним є ситуативний підхід у навчанні іноземної мови. Моделювання різних комунікативних ситуацій дозволяє студентам та студенткам проявити свої ораторські, акторські та комунікативні здібності, навчитися толерантно ставитися один до одного, критично мислити, приймати правильні рішення. Означений підхід підвищує рівень пізнавального інтересу суб'єктів навчання, готує їх до реальних життєвих ситуацій, закладає основи існування в іншомовному соціумі.

«Навчання з перервами» є ще одним новітнім підходом, який є результативним під час запам'ятовування великого обсягу інформації. Сутність запропонованого підходу полягає в тому, що новий навчальний

матеріал повторюється тричі з 10-хвилинними перервами, під час яких студенти та студентки виконують різні ігрові завдання. На думку П. Келлі, це дозволяє перейти до іншого виду діяльності, побудувати асоціативні зв'язки та зробити перерву для відпочинку перед тим, як перейти до виконання іншого виду завдання [5].

Кожен підхід характеризується окремими принципами навчання, згідно з якими відбувається управління освітнім процесом. Традиційно серед принципів дослідники (З. Бакум, О. Бігич, Т. Боднарчук, І. Дирда, С. Костюк, С. Ніколаєва, О. Пальчикова, М. Пентилюк) виокремлюють загальнодидактичні, лінгводидактичні та специфічні.

Доцільним є фокусування на тих принципах, які сприяють формуванню міжкультурної компетентності, зокрема таких: принцип свідомості, науковості, системності й послідовності, зв'язку теорії з практикою, наочності, індивідуалізації, міжпредметної координації, міжкультурної взаємодії та гуманізму.

У процесі навчання іноземної мови необхідно також керуватися лінгводидактичними принципами, в основу яких покладено розуміння мови як інструмента спілкування й пізнання з урахуванням культурного компонента. Специфіка нашого дослідження зобов'язує використовувати такі лінгводидактичні принципи, як комунікативний, концентризму, урахування рідної мови, професійної спрямованості та домінуючої ролі вправ.

Ураховуючи наукові доробки вітчизняних та зарубіжних лінгводидактів (В. Бондаренко, В. Токмань, Д. Чакма), поміж специфічних принципів виокремлюємо наступні: усної основи та усного випередження, синтетичності засвоєння, програмування комунікативної діяльності у вправах, імітації, мовних зразків як звичок, контролювання лексики, вибору та градації мовного матеріалу, домінування проблемних культурознавчих завдань, культурної варіативності, культурної опозиції, економного використання рідної мови, природності, мотивації, моделювання змісту аспектів іншомовної культури тощо [2; 4].

Література:

1. Бакум З. П., Пальчикова О. О., Костюк С. С. Навчання іноземних мов: крос-культурний підхід. Тернопіль: ФОП Ю. В. Осадца, 2019. 288 с.
2. Бондаренко В. Специфічні методичні принципи навчання іноземної мови. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей*. 2019. С. 10–16.
3. Карпова О. Сучасні підходи до викладання іноземної мови професійного спрямування. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2016. Вип. 47. С. 179–183.

4. Chakma D. Principles of teaching English: General Principles of teaching English and Psychological Principles of teaching English. *Online note bank. An online platform for concise and precise Notes in various subjects for College and University students.* 2022. URL: <https://onlinenotebank.wordpress.com/2022/01/31/principles-of-teaching-english-general-principles-of-teaching-english-and-psychological-principles-of-teaching-english/> (дата звернення: 30.05.2023).

5. Kelley P. Making Minds: What's wrong with education – and what should we do about it? London, New York: Routledge, 2008. 200 p.

6. Kovalenko O. Y. Development of intercultural communication skills in foreign languages teaching. *Results of modern scientific research and development* : Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference, Madrid, May 2–4, 2021. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain, 2021. P. 230–239.

7. Myers J. Cooperative Learning: A Personal Journey. *Journal of education.* 1992. Vol. 174. № 2. P. 118–143.

8. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 270 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-348-4-54>

**LUDWIG WITTGENSTEIN'S LINGUISTIC-PHILOSOPHICAL
CONCEPT AS A BASIS FOR ADULT FOREIGN
LANGUAGE TEACHING**

**ЛІНГВОФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДВИГА
ВІТГЕНШТАЙНА ЯК ПІДГРУНТЯ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДОРОСЛИМ**

Zaporozhan M. D.

*Master Student at the Department of
Linguistics and Translation
International Humanitarian University
Odesa, Ukraine*

Запорожан М. Д.

*студентка магістратури факультету
лінгвістики та перекладу
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Взаємозв'язок мови з буттям і свідомістю, що якраз охоплює предмет лінгвофілософії, як широкої сфери гуманітарних досліджень [1, с. 17], здавна приваблював науковців. Австрійський філософ, що спеціалізувався в першу чергу саме на логіці, а вже потім на філософії математики,